

Sygn. akt I ACa 759/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Teresa Rak
Sędziowie:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.) SSA Józef Wąsik
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa S. D., E. D. i A. S.

przeciwko O.-K. Bankowi Spółdzielczemu w K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 7 lutego 2017 r. sygn. akt VII GC 96/16

1. oddala apelację;

2. zasądza od powodów na rzecz strony pozwanej kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Teresa Rak SSA Józef Wąsik

Sygn. akt I ACa 759/17

UZASADNIENIE

Powodowie S. D., E. D. i A. S. w pozwie skierowanym przeciwko O.-K. Bankowi Spółdzielczemu z siedzibą w K. wnieśli o pozbawienie wykonalności w całości tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sadu Rejonowego w J.z dnia 20 maja 2009 r., sygn. akt I Co 344/09 oraz o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana O.-K. Bank Spółdzielczy z siedzibą w K. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 7 lutego 2017 r., sygn. akt VII GC 96/16:

I. oddalił powództwo,

II. zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 14.417zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 16 października 2000 r. S. D., E. D. i A. S. zawarli z Bankiem Spółdzielczym w O. umowę o udzielenie kredytu na zakup nieruchomości w kwocie 270.000 zł na okres od 16 października 2000 r. do 15 października 2005 r. spłacanego w ratach miesięcznych. Zabezpieczeniem kredytu był weksel własny kredytobiorców, hipoteka w kwocie 270.000 zł na nabywanej nieruchomości w R., hipoteka na nieruchomości położonej w R.. W dniu 22 grudnia 2000 r. powodowie zawarli z tym samym bankiem drugą umowę o udzielenie kredytu w kwocie 115.000 zł na zakup urządzeń pralniczych. Kredyt miał być spłacany w ratach miesięcznych do 14 grudnia 2005 r. Jego zabezpieczeniem był weksel własny, hipoteka na nieruchomości w R., na nieruchomości w R., przewłaszczenie maszyn i urządzeń pralniczych, zastaw rejestrowy maszyn i urządzeń oraz cesja praw z udziałów członkowskich powoda posiadanych w jednym z banków. Na wypadek niedotrzymania zapisów obu umów kredytobiorcy zobowiązali się poddać egzekucji w zakresie kredytu, odsetek i kosztów. Na podstawie pierwszej umowy bank był uprawniony do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego nie później niż do 16 października 2008 r., na podstawie drugiej umowy – do 14 grudnia 2008 r.

W dniu 21 lutego 2001 r. powodowie pożyczyli od (...) Spółki z o.o. w Z. kwotę 110.000 zł i w celu zabezpieczenia jej spłaty przenieśli na spółkę prawo własności nieruchomości położonej w R.. W dniu 10 października 2001 r. dokonali umownego przedłużenia terminu jej spłaty do 28 czerwca 2002 r. Dzień wcześniej powód zwrócił się do banku o zniesienie hipoteki ustanowionej na tej nieruchomości w związku z wpłatą sumy około 80.000 zł na poczet kredytu. W rzeczywistości powód wpłacił kwotę 78.000 zł i uzyskał zgodę banku na wykreślenie hipoteki.

W dniu 23 kwietnia 2002 r. Bank Spółdzielczy w O. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko A. S. na podstawie obu umów kredytowych na kwotę 279.917,79 zł należności głównej, 30.017,54 zł odsetek i 10 zł kosztów. Sąd Rejonowy w J. nadał temu tytułowi klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 8 lipca 2002 r., sygn. akt Co 160/02. W 2003 r. Bank Spółdzielczy w O. połączył się z Bankiem Spółdzielczym w K., który przejął jego majątek i zaczął w obrocie występować jako O.-K. Bank Spółdzielczy w K.. W związku z tym postanowieniem z dnia 20 maja 2009 r., sygn. akt I Co 344/09, Sąd Rejonowy w J. nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z dnia 23 kwietnia 2002 r. objętemu postanowieniem wydanym w sprawie Co 160/02 klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego banku jako następcy prawnego banku, który powodowi udzielił kredytów.

Na podstawie tego tytułu prowadzono przeciwko A. S. postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego Rewiru III przy Sądzie Rejonowym w R. w sprawie III KM 1621/02, w wyniku którego pozwany otrzymał kwotę 36.280,20 zł zaliczoną na kapitał i 4.789,40 zł na koszty postępowania. Ponadto Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w R. C. L. w sprawie KM 3571/09 prowadził egzekucję na podstawie kolejnego tytułu (...) przeciwko A. S., który obejmował odsetki nieuwzględnione w tytule będącym przedmiotem pozwu z czego wyegzekwowano 390 zł zaliczone na zaliczki. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w R. T. W. prowadzi przeciwko tej powódce również postępowanie w sprawie KM 4986/13 na podstawie tytułu wykonawczego (...), które jest bezskuteczne.

Oceniając powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd I instancji przytoczył przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Sąd Okręgowy podkreślił, że przedmiotem żądania było pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w J. z dnia 20 maja 2009 r., sygn. akt I Co 344/09, a tytuł ten jako dłużnika wskazywał tylko A. S., dlatego też powództwo ulegało oddaleniu co do pozostałych powodów wobec braku ich legitymacji czynnej.

Oceniając żądanie sformułowane przez A. S. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na trudność w ustaleniu jaką podstawę określoną w art. 840 k.p.c. powódka ta wskazuje. Odnosząc się do kwestii związanych z nieprawidłowym nadaniem klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z powodu niezłożenia czy też niewłaściwego złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji, Sąd I instancji wskazał, że powódka nie określiła bliżej na czym ta nieprawidłowość polega. Zdaniem Sądu Okręgowego, nawet gdyby to uczyniła, to winna była ewentualne uchybienie Sądu nadającego klauzulę zwalczać w drodze zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności. Sąd I instancji wyjaśnił, że jest to obrona o charakterze formalnym, której nie służy powództwo przewidziane w art. 840 k.p.c. Według Sądu Okręgowego, to samo odnieść należy do wielości tytułów wykonawczych, które uzyskał wierzyciel. Art. 793 k.p.c. umożliwia wydawanie dalszych tytułów wykonawczych w razie potrzeby prowadzenia egzekucji na rzecz kilku osób albo przeciwko kilku osobom albo z kilku składowych części majątku tego samego dłużnika. W przedmiotowej sprawie bank prowadził egzekucję wobec trzech osób, nadto z różnych składników ich majątku, w tym nieruchomości położonych w obszarach własności różnych sądów, dlatego wydanie wielu tytułów wykonawczych jest – w ocenie Sądu Okręgowego – usprawiedliwione. Dalej Sąd I instancji wskazał, że powódka powoływała się także na nieuprawnioną ingerencję w treść umowy kredytu z dnia 16 października 2000 r. Prawdopodobnie zarzut ten jest związany z przeprowadzeniem na zlecenie powodów badań grafologicznych, z których wynikało, że podpisy powódek na aneksie nr (...) do umowy nie pochodzą od powódek, a trzeci podpis prawdopodobnie nie pochodzi od powoda. W ocenie Sądu Okręgowego, nawet gdyby okazało się, że podpisy te są sfalszowane, nieistnienie aneksu powodowałoby tyle jedynie, że kredyt ten nadal zabezpieczałaby hipoteka na nieruchomości w R., zaś istnienie tego zabezpieczenia nie zmieniałoby faktu istnienia zadłużenia powodów z tytułu umów kredytowych. Umowy te nie przewidywały obowiązku banku do zaspokojenia się z tej nieruchomości i zaliczenia uzyskanej ceny na kredyt i należności uboczne, a zatem utrata takiego zabezpieczenia nie może wpływać na rozmiar obowiązku dłużników z tytułu obowiązku zwrotu kwoty kredytu i uzasadniać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Zdaniem Sądu I instancji, zupełnie nieuzasadnionym okazał się również zarzut spłaty kredytu przy pomocy aktu notarialnego dokumentującego zawarcie umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie. Z dowodu tego wynika wszak niezbicie, że powodowie przenieśli własność nieruchomości nie na bank, ale na zupełnie inny podmiot – (...) spółkę z o.o. w Z., nie wiadomo w oparciu o jaki mechanizm czynność ta mogłaby wpłynąć na zmniejszenie się zaległości z tytułu kredytu wobec banku. Można się domyślać, że związek ten polegał jedynie na tym, że uzyskanie przez powodów pożyczki umożliwiło im częściową spłatę należności w kwocie 78.000 zł, jak podał pozwany i czemu strona powodowa nie przeczyła, a czego dowodzi zbieżność czasowa zawarcia umowy pożyczki z wnioskiem powoda do banku o zezwolenie na wykreślenie hipoteki w związku z zaplanowaną spłatą około 80.000 zł. Sąd Okręgowy zauważył, że strona powodowa na rozprawie podnosiła, że kredyt został spłacony a konkretnie wyegzekwowany, a następnie, że spółka (...) wpłaciła na konto banku kwotę 100.000 zł po to, aby bank mógł udzielić powodom drugiego kredytu. W odniesieniu do tych twierdzeń Sąd I instancji wskazał, że oba kredyty udzielone były w 2000 r. a pożyczkę powodowie wzięli w roku następnym. Dalej Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że powództwo określone w art. 840 k.p.c. nie służy sprawdzeniu, czy postępowania egzekucyjne są prowadzone prawidłowo albowiem temu służą inne środki przewidziane prawem, jak skarga na czynność komornika lub zażalenie na czynności organu egzekucyjnego. W toku procesu zainicjowanego powództwem przeciwegzekucyjnym Sąd winien badać nie wysokość kwot wyegzekwowanych przez komornika, ale tylko spełnienie świadczenia objętego tytułem dokonane poza ramami postępowania egzekucyjnego, a tego powód nie udowodnił. Z informacji komorników wynika, że egzekucja w przeważającej części była i jest bezskuteczna, co potwierdza stanowisko procesowe strony pozwanej podnoszącej, że zobowiązanie powodów na dzień 21 września 2016 r. wynosi z tytułu pierwszego kredytu – 183.772,64 zł kapitału, 614.975,77 zł odsetek i 9.248 zł kosztów, a drugiego kredytu – 64.654,35 zł kapitału, 251.570,17 zł odsetek i 17 zł kosztów. Sąd I instancji podkreślił, że zgodnie z art. 843 § 3 k.p.c. w pozwie powód winien przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mógł zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu. Powyższe oznacza, że Sąd musiał rozpatrzyć jedynie zarzuty wskazane w pozwie, a nie zarzut uregulowania częściowego należności przez osobę trzecią to jest spółkę (...), który

został podniesiony na drugiej rozprawie, a strona powodowa nie wykazała, że nie mogła go przytoczyć w pozwie na przykład dlatego, że wtedy nie był jej znany. Z tej przyczyny Sąd Okręgowy na podstawie art. 227 k.p.c. oddalił wnioski dowodowe powódki o dopuszczenie dowodów z całej posiadanej przez bank dokumentacji związanej z realizacją i spłatą kredytu.

Z tych przyczyn na podstawie art. 840 k.p.c. powództwo zostało oddalone. Powodowie jako przegrywający sprawę na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. ponoszą koszty procesu odpowiadające wynagrodzeniu pełnomocnika pozwanego określonego na podstawie rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radcowskie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) i opłaty od pełnomocnictwa.

Od przedmiotowego wyroku **apelację unieśli powodowie** zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucili:

- naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się przez Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku do zarzutu powódki dotyczącego wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego z naruszeniem art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe w brzmieniu sprzed 26 listopada 2015 r., co skutkowało jego nieważnością zgodnie z art. 58 k.c., a w konsekwencji braku podstawy prawnej do nadania temu tytułowi klauzuli wykonalności oraz niewyjaśnienie przesłanek niezastosowania w okolicznościach sprawy art. 58 k.c. w zw. z art. 96 ust. 2 ustawy prawo bankowe, co skutkowało brakiem możliwości weryfikacji stanowiska Sądu w tym zakresie i jednocześnie dokonanie właściwej kontroli instancyjnej,
- naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych strony powodowej zawartych w pozwie w szczególności w zakresie dokumentacji bankowej dotyczącej umowy kredytu, wydruków i dokumentów związanych z przyjmowanymi świadczeniami pieniężnymi, numerów kont, na które środki te wpływały z postępowań komorniczych, akt komorniczych dotyczących prowadzonych postępowań egzekucyjnych, a w konsekwencji niepoczynienie podstawowych i koniecznych ustaleń w zakresie dotyczącym okoliczności wskazanych w pozwie, a uzasadniających pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, tym samym uniemożliwienie stronie weryfikacji twierdzeń pozwanego,
- naruszenie art. 248 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie zażądania przedstawienia istotnych dokumentów, które znajdowały się w posiadaniu pozwanego oraz komorników sądowych wskazanych w pozwie i stanowiły dowody faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, co w konsekwencji doprowadziło do niepoczynienia ustaleń okoliczności faktycznych sprawy mających znaczenie dla jej rozstrzygnięcia,
- naruszenie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że do „zdarzeń na których oparto wydanie klauzuli wykonalności” w rozumieniu tego przepisu ma zastosowanie stan istniejący w dacie nadania bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności oraz przyjęciu, że decydować powinien stan istniejący w chwili zamknięcia rozprawy rozpoznawanej na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., podczas gdy przez pojęcie „zdarzeń na których oparto wydanie klauzuli wykonalności” należy rozumieć stan istniejący w dacie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego – w tym wypadku przez zdarzenie, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności, należy rozumieć wadliwie wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny, w dacie jego wystawienia,
- nierozpoznanie istoty sprawy,
- naruszenie art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w brzmieniu sprzed 26 listopada 2015 r. w zw. z art. 58 k.c. przez uznanie, że dokument wystawiony przez pozwanego w dniu 27 kwietnia 2010 r. posiadał cechy bankowego tytułu egzekucyjnego, a nadto poprzez uznanie, że istnieje możliwość po upływie określonego czasu konwalidowania dokumentu w taki sposób, aby dać mu przymiot bankowego tytułu egzekucyjnego, podczas gdy wystawiony dokument w dniu 27 kwietnia 2010 r. nie posiadał cech bankowego tytułu egzekucyjnego i

poprzez upływ czasu nie ma możliwości konwalidowania tego dokumentu, a czynność banku w dniu 27 kwietnia 2010 r. była nieważna.

W oparciu o powyższe zarzuty powodowie wnieśli o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w J. postanowieniem z dnia 20 maja 2009 r., sygn. Akt I Co 344/09,
- 2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego;
- 3) ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego – na wypadek uznania przez Sąd odwoławczy, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy lub że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów okazała się bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, uznając je za własne.

Na wstępie należy wskazać, iż rację ma Sąd Okręgowy, że legitymację do wytoczenia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. ma jedynie dłużnik wymieniony w tym tytule. Kwestionowany w niniejszym postępowaniu tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w J. z dnia 20 maja 2009 r., sygn. akt I Co 344/09, został wystawiony przeciwko jednej z powódek tj. A. S.. Zatem Sąd I instancji prawidłowo ocenił, iż pozostali powodowie, tj. S. D. i E. D., nie posiadają legitymacji czynnej w niniejszym postępowaniu. Powodowie nie podnieśli w apelacji żadnych argumentów, które mogłyby tę ocenę podważać, de facto w ogóle nie odnosząc się do tej kwestii. Wobec powyższego apelacja powodów S. D. i E. D. winna ulec oddaleniu już tylko z tej przyczyny.

Podkreślenia wymaga, że stanowisko procesowe powodów, którzy są reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, jest w toku całego niniejszego postępowania bardzo niespójne i niekonsekwentne, a formułowane przez nich twierdzenia, wnioski i zarzuty są mało precyzyjne, często niezrozumiałe, czy wręcz wzajemnie wykluczające się, co sprawia, że zarówno Sądy orzekające w sprawie, jak i strona przeciwna, muszą domyślać się co w istocie było intencją powodów, jakie zarzuty zamierzali sformułować i na jakiej podstawie opierają swoje twierdzenia.

W petitum pozwu powodowie wnieśli o pozbawienie wykonalności w całości tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w J. postanowieniem z dnia 20 maja 2009 r., sygn. akt I Co 344/09. Wymienione postanowienie odnosi się do bankowego tytułu egzekucyjnego nr(...) O(...) wystawionego w dniu 23 kwietnia 2002 r. przez Bank Spółdzielczy w O. z siedzibą w O. przeciwko A. S.. Przedmiotowy tytuł egzekucyjny został pierwotnie zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz Banku Spółdzielczego w O. z siedzibą w O. postanowieniem Sądu Rejonowego w J. z dnia 8 lipca 2002 r., sygn. akt Co 160/02, a następnie w klauzulę wykonalności w trybie art. 788 § 1 k.p.c. na rzecz O.-K. Banku Spółdzielczego z siedzibą w K. (jako następcy prawnego Banku Spółdzielczego w O. z siedzibą w O.) na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w J. z dnia 20 maja 2009 r., sygn. akt I Co 344/09, do którego odnosi się pozew. Z tak sformułowanego żądania pozwu należałoby wywnioskować, że powodowie kwestionują jedynie samo przejście uprawnień z Banku Spółdzielczego w O. z siedzibą w O. na rzecz O.-K. Banku Spółdzielczego z siedzibą w K.. Argumenty podniesione w uzasadnieniu pozwu zmierzają jednak w innym kierunku i nie korespondują w żaden sposób z żądaniem wyrażonym w jego petitum. Sąd

I instancji rozpoznał tak sformułowane roszczenie jako pozew o pozbawienie wykonalności tego pierwotnego tytułu wykonawczego, choć wątpliwym jest, czy Sąd w ogóle był do tego uprawniony.

Obszerna część uzasadnienia pozwu została poświęcona kwestii ewentualnego sfalszowania podpisów powodów pod aneksem nr (...) do umowy kredytowej nr (...) z dnia 16 października 2000 r. zawartym w dniu 10 października 2001 r. Na mocy tego aneksu dokonano modyfikacji postanowień umowy kredytowej eliminując jeden ze sposobów zabezpieczeń spłaty kredytu w postaci hipoteki w kwocie 270.000 zł obciążającej nieruchomości położoną w R.. Powodowie wywodzili w pozwie, że w wyniku nieuprawnionej ingerencji w treść umowy kredytowej, polegającej na sfalszowaniu podpisów powodów pod ww. aneksem, bank utracił możliwość zaspokojenia swojego roszczenia z nieruchomości położonej w R., której wartość opiewała w tamtym czasie na kwotę 796.000 zł. To zagadnienie było już przedmiotem analizy Sądów obu instancji w związku ze złożonym przez powodów wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia roszczenia. W uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt I ACz 1287/16, wyjaśniono, że forma zabezpieczenia spłaty kredytu nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia czy zobowiązanie powodów wynikające z umowy kredytowej istnieje i jest wymagalne. Jednocześnie wierzyciel, mający do wyboru kilka form zabezpieczenia spłaty kredytu, może według własnego uznania wybrać, z której formy zabezpieczenia skorzysta.

Na rozprawie w dniu 29 listopada 2016 r. (k. 300, 00:01:11) pełnomocnik powodów zmodyfikował swoje stanowisko oświadczając, że podstawą powództwa jest spełnienie świadczenia (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.). Z tą kwestią wiążą się zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisów art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oraz art. 248 § 1 k.p.c. poprzez bezzasadne – w ocenie powodów – zaniechanie zobowiązania wymienionych w pozwie komorników sądowych do przedstawienia akt komorniczych dotyczących prowadzonych przeciwko powodom postępowań egzekucyjnych oraz zaniechanie zobowiązania strony pozwanej do przedłożenia znajdującej się w jej posiadaniu dokumentacji bankowej dotyczącej spłaty zaciągniętych przez powodów kredytów i numerów kont, na które wpływały środki z postępowań komorniczych oraz oddalenie wniosków o przeprowadzenie dowodów z tych dokumentów. W ocenie Sądu Apelacyjnego, zarzuty te są bezzasadne. Zauważyć należy, że Sąd Okręgowy zwrócił się do wymienionych w pozwie komorników o udzielenie informacji jakie kwoty zostały wyegzekwowane od powodów w sprawach Km 88/03 (k. 302), Km 3571/09 (k. 303) oraz Km 4986/13 (k. 304) i przekazane na rachunek wierzyciela O.-K. Banku Spółdzielczego z siedzibą w K. lub Banku Spółdzielczego w O.. W odpowiedzi na ww. wezwania do akt sprawy wpłynęły zaświadczenia komorników obejmujące żądane informacje (k. 307 – 308, k. 310, k. 216). Dokumenty te były wystarczające do poczynienia przez Sąd I instancji ustaleń w zakresie wysokości kwot wyegzekwowanych od powodów w toku prowadzonych przeciwko nim postępowań egzekucyjnych. W tej sytuacji oddalenie ogólnie sformułowanego wniosku o przeprowadzenie dowodu z akt komorniczych, bez wskazania o jakie konkretnie dokumenty zalegające w tych aktach chodzi, było w pełni uzasadnione. Nie umknęło uwadze Sądu Apelacyjnego, że na rozprawie w dniu 7 lutego 2017 r. (k. 220, 00:09:35) pełnomocnik powodów zakwestionował informacje podane w piśmie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. C. L. z dnia z dnia 16 grudnia 2016 r., sygn. akt KM 3571/09 (k. 216), z którego wynika, że w toku tego postępowania wyegzekwowano i przekazano wierzycielowi kwotę 390 zł. Według twierdzeń pełnomocnika powodów, pracownik ww. kancelarii komorniczej miał przekazać mu informację, że w toku tego postępowania wyegzekwowano od powodów kwotę 60.000 zł, jednak akta komornicze zostały zniszczone. Podkreślenia wymaga, że załączone do akt pismo komornika z dnia 16 grudnia 2016 r. stanowi dokument urzędowy, który korzysta z domniemań wynikających z treści przepisu art. 244 § 1 k.p.c., a jeżeli powodowie kwestionują zgodność z prawdą zawartych w nim informacji powinni podnosić przez siebie okoliczności wykazać stosownymi środkami dowodowymi, czego jednak nie uczynili. Nie zasługują na aprobatę także twierdzenia powodów o tym, iż Sąd I instancji bezzasadnie zaniechał wezwania strony pozwanej do przedłożenia posiadanej przez nią dokumentacji związanej ze spłatą zaciągniętych przez powodów kredytów i nie przeprowadził dowodów z tych dokumentów. Należy jeszcze raz podkreślić, że jeżeli powodowie twierdzą, że wpłacili na rzecz wierzyciela jakieś większe sumy niż te, które zostały stwierdzone na podstawie informacji przekazanych przez komorników i które zostały przyznane przez bank, to winni te okoliczności udowodnić, np. przedkładając stosowne pokwitowania wpłat. Jeżeli powodowie zamierzali wykazać te okoliczności dokumentami znajdującymi się w posiadaniu banku, to należało sprecyzować o jakie konkretnie dokumenty banku chodzi i jaka okoliczność ma zostać nimi wykazana.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że spłata dotyczyła tylko niewielkiej części zadłużenia. Jednocześnie nie zostało wykazane by zaistniała potrzeba pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części, bowiem bank realizuje tytuł egzekucyjny tylko w tej części, która nie została dotychczas spłacona.

Zupełnie nieuzasadnione okazały się także zarzuty dotyczące naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe regulujących zasady wystawiania przez banki tytułów egzekucyjnych, w szczególności art. 96 ust. 2 ww. ustawy (uchylonego z dniem 27 listopada 2015 r.). Zgodnie z treścią tego przepisu w bankowym tytule egzekucyjnym należy oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Bankowy tytuł egzekucyjny należy opatrzyć pieczęcią banku wystawiającego tytuł oraz podpisami osób uprawnionych do działania w imieniu banku. Powodowie zarzucili w apelacji, że bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez stronę pozwaną jest nieważny, a to wobec niespełnienia wymogów formalnych o jakich mowa w tym przepisie, nie precyzując jednak o jakie konkretnie wymogi formalne chodzi.

W tym miejscu należy zauważyć, że w pozwie powodowie wskazywali pierwotnie, że nie złożyli oświadczenia o poddaniu się egzekucji w trybie określonym przez Prawo bankowe (mowa tu o art. 97 tej ustawy uchylonym z dniem 27 listopada 2015 r.), a następnie, że złożone przez nich oświadczenie nie spełnia ostatniego z wymogów wymienionego w art. 97 ust. 2 ww. ustawy. Zgodnie z treścią tego przepisu oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji powinno określać kwotę zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny oraz termin, do którego bank może wystąpić o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności. Nie ulega wątpliwości, że wbrew stanowisku powodów, drugi z warunków o jakim mowa w tym przepisie został w niniejszej sprawie spełniony, bowiem w złożonych przez powodów oświadczeniach o poddaniu się egzekucji, zawartych w § 2 ust. 5 umowy kredytowej nr (...) z dnia 16 października 2000 r. (k. 65 – 66) oraz w § 2 ust. 5 umowy kredytowej nr (...) z dnia 22 grudnia 2000 r. (k. 68 – 69), termin, do którego bank może wystąpić o nadanie wystawionemu przez siebie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności został precyzyjnie wskazany. Uzasadnione wątpliwości mógł natomiast budzić sposób określenia w tym oświadczeniu kwoty zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny, bowiem przedmiotowa kwota została podana w sposób opisowy, co mogło nie być dla powodów w pełni zrozumiałe, ale takiego zarzutu powodowie ostatecznie nie sprezyowali. Nadto kwestie te winny być podnoszone w postępowaniu klauzulowym (w zażaleniu na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu), w którym Sąd badał nie tylko przesłanki z art. 786² k.p.c., ale także czy dokument przedłożony przez bank spełniał wynikające z przepisów prawa bankowego przesłanki ważności i skuteczności bankowego tytułu egzekucyjnego, a nadto inne wymogi, które dotyczą każdego tytułu egzekucyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2009 r., sygn. akt III CZP 90/09, Legalis nr 177446).

Wszystkie powyższe uwagi prowadzą do wniosku o bezzasadności apelacji powodów. Mając to na względzie, Sąd Apelacyjny oddalił apelację w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzoną kwotę złożyły się koszty zastępstwa procesowego przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, których wysokość ustalono na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym od dnia 27 października 2016 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Teresa Rak SSA Józef Wąsik